

POSTANOWIENIE

Dnia 13 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **A. P.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 13 kwietnia 2023 r.

wniosku obrońcy skazanego o wstrzymanie wykonania zaskarżonego kasacją wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 20 września 2022 r., sygn. akt II AKa 46/22, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 13 sierpnia 2021 r., sygn. akt II K 18/18,

na podstawie art. 532 § 1 i 3 k.p.k.

postanowił

nie uwzględnić wniosku.

UZASADNIENIE

Zawarty w kasacji wniosek obrońcy skazanego A. P. nie zasługiwał na uwzględnienie.

Wstrzymanie przez Sąd Najwyższy wykonania zaskarżonego wyroku na podstawie art. 532 § 1 k.p.k., jest odstępstwem od zasady bezzwłocznej wykonalności prawomocnych orzeczeń (art. 9 § 2 k.k.w.). Zastosowanie wspomnianej instytucji może więc nastąpić tylko wyjątkowo. Kontrola kasacyjna dotyczy bowiem prawomocnego wyroku sądu odwoławczego, a więc wyroku objętego domniemaniem prawidłowości ustaleń i trafności rozstrzygnięć w nim zawartych.

Szczególne uprawnienie Sądu kasacyjnego wynikające z art. 532 k.p.k. wymaga potwierdzenia, że w sprawie zaistniały szczególne, nadzwyczajne względy nakazujące pozbawienie w tym trybie prawomocnego wyroku atrybutu wykonalności. Powodem ku temu może być zasadność argumentacji przedstawionej na poparcie zarzutów kasacji, stwarzająca wysokie prawdopodobieństwo wydania orzeczenia kasatoryjnego. Okoliczność ta musi być jednak dostrzegalna już „na pierwszy rzut oka”, skoro procedowanie w oparciu o art. 532 k.p.k. następuje przed merytorycznym rozpoznaniem kasacji. Gdy trafność zarzutów podniesionych w kasacji nie jest – na tym etapie – oczywista, samo zwrócenie się z wnioskiem o wstrzymanie wykonania prawomocnego wyroku nie uzasadnia odstąpienia od wspomnianej na wstępie zasady bezzwłocznej wykonalności prawomocnych orzeczeń (zob. m.in. post. SN z 9.02.2023 r., V KK 681/21).

Uzasadniając wniosek obrońca podniósł, że w sprawie doszło do oczywiście niesłusznego skazania A. P., a wykonanie orzeczonej kary przed rozpoznaniem kasacji rodzi dla skazanego i jego rodziny zbyt poważne skutki. Nadto skazany w dniu 14 listopada 2022 r. trafił do Szpitala w D..

Badając te argumenty przez pryzmat zarzutów i uzasadnienia kasacji Sąd Najwyższy – procedując w trybie art. 532 k.p.k. przed merytorycznym rozpoznaniem tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia – uznał je za nieznajdujące potwierdzenia w stopniu jednoznacznym, a więc uzasadniającym skorzystanie z instytucji, o której mowa w powołanym wyżej przepisie.

Zarówno ustalenia i oceny zaprezentowane przez orzekające w sprawie Sądy, jak i przeciwstawna wymowa zarzutów kasacji nie dały – na obecnym etapie postępowania – podstaw do uznania oczywistej niesłuszności skazania A. P.. Nie bez znaczenia pozostaje przy tym fakt, że w pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator postuluje jej oddalenie jako bezzasadnej.

Sąd Najwyższy dostrzega rangę najdalej idącego zarzutu nadzwyczajnego środka zaskarżenia, wskazującego na wystąpienie w sprawie tzw. bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. ze względu na udział w składzie Sądu odwoławczego sędzi SA K. W., która objęła urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] w związku z wnioskiem Krajowej Rady Sądownictwa, co do

której test niezależności od władzy ustawodawczej oraz wykonawczej ma wynik negatywny. Powstaje natomiast pytanie o znaczenie tej okoliczności jako przesłanki skorzystania z instytucji określonej w art. 532 k.p.k. Rozważania w tej kwestii należy rozpocząć od przypomnienia, że Sąd Najwyższy jest w omawianym zakresie związany treścią uchwały połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 23.01.2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNKW 2020, nr 2, poz. 7). Sam fakt, iż w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3) nie stanowi wyłącznego argumentu za uznaniem, że w sprawie zmaterializowała się bezwzględna podstawa uchylenia zaskarżonego orzeczenia na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Drugim, nie mniej ważnym warunkiem jest, by wadliwość procesu powoływania prowadziła, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. W dalszym orzecznictwie Sądu Najwyższego, które wykształciło się na kanwie tego zagadnienia wskazano, że brak jest podstaw do przyjęcia *a priori*, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależyście obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. uchw. SN z 2.06.2022 r., I KZP 2/22, OSNK 2022, nr 6, poz. 22). Dla udowodnienia zaistnienia nienależytej obsady sądu nie wystarczy wskazać na instytucjonalną nieprawidłowość powoływania sędziów na podstawie procedury konkursowej z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ustanowionym ustawą z 2017 r. Konieczne jest natomiast ustalenie *in concreto*, że sędzia nie gwarantuje chociażby minimalnego standardu bezstronności i niezawisłości. To zaś należy uzasadnić odwołując się do testu, którego elementy zostały opisane w uchwałach Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 oraz z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (zob.

post. SN z 31.08.2022 r., II KK 85/22). Nie może być tu zatem mowy o jakimkolwiek automatyzmie, lecz wymagana jest wnikliwa analiza osoby sędziego w kontekście procesu nominacyjnego oraz jego postawy w toku postępowania (zob. wyrok SN z 5.07.2022 r., III KS 26/21; post. SN: z 16.03.2022 r., I KK 68/22; z 15.06.2022 r., II KK 198/22; z 24.05.2022 r., II KK 172/22; z 22.06.2022 r., V KK 171/22). Okoliczności mogące mieć wpływ na ocenę braku spełnienia przez sąd orzekający z udziałem takiego sędziego w danej sprawie minimalnego standardu niezawisłości i bezstronności w związku z procesem nominacyjnym tegoż sędziego, muszą zostać wykazane za pomocą konkretnych faktów (zob. wyrok SN z 26.07.2022 r., III KK 404/21).

Przytoczenie – obecnie już ugruntowanej – linii orzeczniczej Sądu Najwyższego w omawianym zakresie było nieodzowne w celu wykazania, że podniesiony w kasacji zarzut oparty o art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. nie mieści się w kategorii takich, które z góry, na pierwszy rzut oka będą rokować jej uwzględnieniem obalając domniemanie prawidłowości zaskarżonego wyroku (por. również post. SN z 7.03.2022 r., IV KK 475/21). Stopień skomplikowania analizowanego zagadnienia jest bowiem znaczący i – uwzględniając argumentację zaprezentowaną w kasacji – prawidłowe rozpoznanie przedmiotowego zarzutu prawdopodobnie wymagać będzie przeprowadzenia badania instytucjonalnej bezstronności wymienionej sędzi w okolicznościach postępowania prowadzonego z udziałem oskarżonego. Nie można wykluczyć, że jednym z komponentów tego badania będzie skonfrontowanie hipotez skarżącego z aktami osobowymi sędzi i innymi dokumentami charakteryzującymi drogę jej awansu zawodowego. To zaś będzie możliwe dopiero w toku rozprawy kasacyjnej. Ponieważ na obecnym etapie sprawy, tj. przed merytorycznym rozpoznanem nadzwyczajnego środka zaskarżenia brak było podstaw do wysnucia wniosku o dużym prawdopodobieństwie uwzględnienia zarzutu wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., sam fakt jego podniesienia w kasacji nie uzasadniał skorzystania przez Sąd Najwyższy z możliwości przewidzianej w art. 532 § 1 k.p.k.

Podsumowując rozważania w tej części – zarzut kasacji wskazujący na niespełnienie przez sędziego biorącego udział w składzie wydającym zaskarżone

orzeczenie standardu niezawisłości i bezstronności nie mieści się w – wykształconym w orzecznictwie Sądu Najwyższego – kanonie okoliczności „jednoznacznych w swej wymowie” przekonujących o zasadności nadzwyczajnego środka zaskarżenia bez potrzeby prowadzenia pogłębionych rozważań, a przez to uzasadniających wstrzymanie, na podstawie art. 532 § 1 k.p.k., wykonania zaskarżonego orzeczenia, względnie – innego orzeczenia, którego wykonanie zależy od rozstrzygnięcia kasacji. Nie chodzi tu bowiem o samą rangę zarzutu, ale o realną, niemal bezspornie rysującą się możliwość jego uwzględnienia.

Jeżeli idzie o dalsze argumenty, to skarżący – jak się wydaje – zdaje sobie sprawę, że istotą i normalnym następstwem prawomocnie orzeczonej kary pozbawienia wolności jest izolacja penitencjarna skazanego, w oczywisty sposób rzutująca na sytuację rodzinną jego i osób dla niego najbliższych. Okoliczność ta – sama w sobie – nie przemawia jednak za wstrzymaniem wykonania prawomocnego wyroku. Również fakt hospitalizacji nie może zostać uznany za nadzwyczajny powód uzasadniający postąpienie po myśli art. 532 § 1 k.p.k., albowiem osoby osadzone w zakładach karnych nie są pozbawione świadczeń opieki zdrowotnej. Szczególnie trudna sytuacja zdrowotna lub rodzinna skazanego mogą natomiast stanowić podstawę do odroczenia wykonania kary albo uzyskania przerwy w jej odbywaniu – w trybie i na zasadach przewidzianych przepisami Kodeksu karnego wykonawczego.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

r.g.

[ł.n]

